

cutate mai sus. E cazul verbului *a roi* și al substantivului *roință* care se găsesc și în limba bulgară¹: *роя* (ce) „a roi” și *роиня* „roință”². O situație identică prezintă și cuvântul *a juli*, avind un bun corespondent și în bg, *жуля* „a freca, a juli prin frecare”³. Conform principiului adoptat de membrii colectivului de etimologii, era de așteptat ca aceste cuvinte să primească în DLRM indicația „bg., sb.”

c) Cele câteva cazuri, discutate mai sus, de notare nejustificată cu „sb.” a etimologiei cuvintelor din fondul vechi slav al limbii române, nu epuizează materialul de care ne ocupăm; cf. în aceeași situație; *cîrcă* — sb. (nositi na) *krke*; *dospî* — sb. *dospeti*; *năbuși* — sb. *na-bușiti* „a umfla”; *năsădi* — sb. *nasaditi*; *pîrpără* — sb. *prpor*; *pîrtie* — sb. *pri*, *pirtina*; *pleoști* — sb. *pljoštiti*; *ploștină* — sb. *ploština*; *popri* — sb. *popreti*; *posadă* — sb. *posada*; *raz* — sb. *raz*.

II. Etimologii nesigure

A (se) bălăcări. Cuvîntul se întrebuițează în Oltenia și Transilvania unde are sensul „a certa”, „a batjocori” și, rar, sensul „a se bălăci” (DLRLC, I, p. 213). În dicționarele românești etimologia lui a fost explicată în mod diferit. CADE îl explică prin rus. *balakariti* (probabil a avut în vedere rus. *balakari*⁴; cf. *Dal*, I, p. 41), iar DA prin scr. *balakati* „a flecări” și sufixul iterativ românesc *-ăresc*. Cercetate îndeaproape, nici una dintre aceste etimologii nu este acceptabilă. Cea dată de CADE din motive de ordin geografic, iar cea dată de DA, pe lângă explicarea forțată a formei prin sufixul românesc *-ăresc*⁵, adăugat unei teme împrumutate, nu este susținută nici de frecvența cuvîntului sîrbocroat, care a fost atestat o singură dată la un scriitor din secolul al XVIII-lea (R. JAZU², I, p. 162). Cuvîntul lipsește din bulgară, dar e notat cu sensuri apropiate de cele ale cuvîntului românesc în rusă (regional *балакаты* „a sta de vorbă, la taifas”)⁶, în vechia rusă (*balakač*), poloneză (*balakač*) și ucraineană (*балакати*)⁶.

E greu de spus dacă vreuna din formele enumerate mai sus a stat la baza cuvîntului *a (se) bălăcări*, sau dacă nu cumva aceasta este o formație pe teren românesc din *bălăci* și sufixul *-ăresc*; dar e clar, credem, că proveniența din sîrbocroată nu constituie o certitudine, și, prin urmare, nu trebuie recurs la indicația categorică „sb”.

Brudină „bac (pod plutitor)”, „taxă pentru trecerea apei pe un bac”. Pentru explicarea etimologiei acestui cuvînt Cihac (II, p. 29) a propus spre comparație slav. *brodnina*, sb. *brođarina* „pontonaj”, indicație acceptată și de DA. Tiktin trimite la o formă veche slavă refăcută (ksl. *brođina*), CADE dă în paranteză cuvîntul *brod*, fără altă explicație, iar Scriban citează nsl. *brodnina* „taxă de trecut cu bacul”. De ce DLRM îl consideră ca împrumut sigur din scr. *brođina* „augmentativ de la *brod* (corabie)” nu e clar, cu atât mai mult cu cît cuvîntul sîrbocroat poate explica numai primul sens, în timp ce pentru explicarea sînsului al doilea e neceară citarea „bg. *бродина* „dare pentru trecerea pe un vapor” (Cf. Българска Академия на науките. Речник на съвременния български книжовен език, vol. I, Sofia, 1955, p. 83).

Cegă „pește de apă dulce...” (Acipenser ruthenus) este explicat, în afară de DLRM, doar de CADE, prin scr. *čiga*. Tiktin și Scriban⁷ citează, pe lângă forma sîrbocroată, și formele apropiate de cea românească din celelalte limbi slave și neslave cu care româna a venit în contact, iar DA constată că „Cuvîntul se găsește cu diferite variante și același înțeles la sîrbi *kečiga*, *čiga*, la ruteni *čechuha*, la polonezi *czeczuga* și la maghiari *cöcsäg(e)*, *kecseg*, *csuka*,

¹ Este interesant de arătat că cuvîntul „roi”, din aceeași familie și care, probabil, a pătruns în română o dată cu celelalte două, a primit în DLRM indicația „slav (v. sl. roj)”.

² Vezi H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, București, 1898–1925 (în continuare abrev. Tiktin) și G. Mihăilă, op. cit., p. 95.

³ Vezi N. Gerov, *Речник на български език с тълкуване речите на български и на руски*, Plovdiv, 1895–1904, vol. II, p. 26 (abrev. Gerov). Dicționarul Academiei (DA) consideră că acest cuvînt provine din scr. *жул(ъ)iti* în Banat, iar în restul teritoriului românesc din bg. *жуля*.

⁴ Abreviere pentru *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Na svijet izdaje Jugoslavenska Akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1882...

⁵ Vezi Academia Republicii Populare Române. Institutul de lingvistică. *Dicționar rus-român*, vol. I, Buc., 1959, p. 34.

⁶ Vezi M. Vasmer, *Russisches Etymologisches Wörterbuch*, vol. I, Heidelberg, 1958, p. 45.

⁷ Vezi A. Scriban, *Dicționarul limbii românești* Iași, 1939 (abrev. Scriban).